

Onnistumisia, oppeja ja kehittämistarpeita

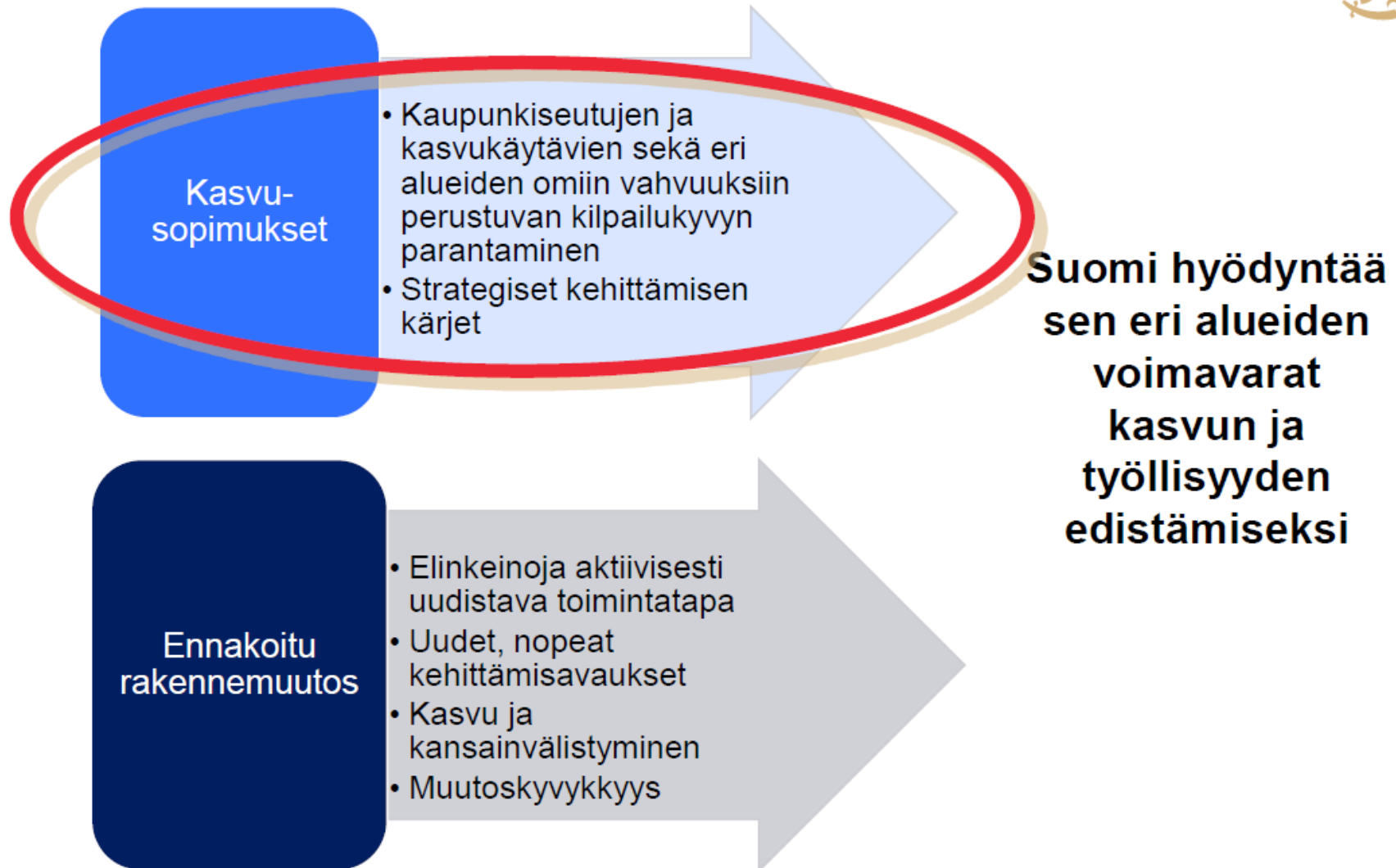
TEM:n Alueelliset innovaatiot ja kokeilut -kehittämiskokonaisuus läpivalaisussa

MAL-verkoston tulostyöpaja 31.10.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO)

Kasvusopimukset 2016 – 2018: kasvua, kansainvälistymistä ja kilpailukykyä

Tampere

Digitaalisuus

PKS-Lahti

Smart & Clean

Turku

Innovaatioympäristöt
ja teollisuuden
symbioosit

Joensuu

Metsäbiotalous

LPR-Imatra

Uusiutuva energia ja
vihreä teknologia

Vaasa

Energiaratkaisut

Oulu

Uudet liiketoiminta-
ekosysteemit

Suomen kasvukäytävä

Sisäinen ja ulkoinen
saavutettavuus
(henkilöliikenne)

Pohjoinen kasvuvyöhyke

Kuljetusketjut ja
logistiikkaratkaisut

Seutukaupunki- verkosto

Elinkeinoelämän
ekosysteemit

MAL-verkosto

Asemanseudut,
digitaalisuus

Mitä AIKO-rahoituksella on saatu aikaan?

- **172** ennakoidun rakennemuutoksen hanketta.
 - Teemoina mm. sosiaalinen kestävyys, digitalisaatio ja tekoäly, korkeakoulujen ja yritysten yhteistyön edistämiseen ja yritysverkostojen kehittäminen.
 - Suunniteltuja **ERM-kehitysprosesseja** yhteensä **198**. Kehitysprosessit liittyvät edellä mainittujen teemojen lisäksi matkailuun, kansainvälistymiseen, startup -toimintaan sekä älykkääseen liikenteeseen. Suunniteltuja kokeiluja hankkeissa oli **200–300** kappaletta.
- **28** kasvusopimushanketta
 - Kehitysprosesseja yhteensä **84**. Näissä näkyvät kasvusopimusten tavoitteet, jotka liittyvät vahvasti yritysekosysteemeihin, innovaatioalustoihin ja T&K-toimintaan. Kehitysprosesseissa tulivat esille mm. äly- ja vähäpäästöinen liikenne kasvun edistäjänä, bio- ja kiertotalous, vähähiilisyys, kaupunki- ja aluesuunnittelu, sosiaalisen kestävyys sekä terveys ja hyvinvoin
- **VERKOSTOISSA** kaupungit ja sidosryhmät yhteisten teemojen äärellä ja kokemuksia jakamassa
- **MAL-verkostossa** erityistä kaupunkien ja valtion poikkihallinnollinen yhteistyö ja sitoutuminen sekä seudullinen yhteistyö

MAL-verkoston AIKO-kokeiluja 2016 - 2017

1. **asemanseutujen liiketoimintakokeilut:** kokeillaan millaisia yritysmahdollisuuksia asemanseuduille on mahdollista muodostaa
2. **asemanseutuverkoston** luominen: luodaan valtakunnallinen kehittämisverkosto, joka vahvistaa asemanseutuja logistisena liikkumisen, asumisen ja työssäkäynnin solmukohtana sekä potentiaalisena yrityspaikkana
3. asunto-osuuskunta: luodaan **asumisen uusi hallinta- ja tuotantomalli**
4. periaatekaavoituksen mallinnukset ja GIS-aluesuunnittelun menetelmäkokeilut: luodaan **kaavamalli, jolla parannetaan kuntien/seutujen mahdollisuuksia elinkeinopolitiikan ja elinvoiman toteutukseen,**
5. KELIPO Kestävä liikkuminen poliittisessa päätöksenteossa: kokeillaan **toimintatapaa, jolla parannetaan kestäväää liikkumista tukevaa päätöksentekoa**

Näkymiä tulevaan

Edelläkävijyydestä kestäväää kasvua Kaupunkiohjelma 2018 - 2022

Ohjelman visio

Kaupungit ja valtio rakentavat kumppaneina koko Suomen kestäväää kasvua.

Kaupungit hyödyntävät edelläkävijyyttään yhteiskunnan haasteiden ratkaisijana. Kaupungit ovat yhteistyöverkostoineen avoimia kehitysalustoja. Niissä syntyy ratkaisuja, joilla vahvistetaan arkielämän toimivuutta, ympäristön houkuttelevuutta ja kestävyyttä, yhteenkuuluvuutta ja hyvinvointia sekä uutta kasvua.

Uudenlainen kaupunkilaisten aktiivisuus ja digitaalisuus tuovat osaamista ja edistyksellisiä tapoja kaupunkien kehittämiseen.

Kun kaupungit toimivat verkostona kansallisten toimijoiden kanssa, niiden globaali näkyvyys ja kansainvälisyys kasvavat. Suomalainen kaupunkipolitiikka on kansainvälisesti uutta luovaa ja verkottunutta yli maan rajojen.

Valtio mahdollistaa laadukkaan kaupunkikehityksen siten, että se luo puitteita, helpottaa kokeiluja, tarjoaa resursseja ja vahvistaa kehittämiskumppanuuksia.

Kaupunkiohjelma – nostoja linjauksista I/II

- Asemanseutuja monipuolisina kaupunkiympäristöinä kehitetään jatkamalla maanomistuksia selkeyttävää ja valtion yhtenäistä näkökulmaa rakentavaa yhteistyötä
- Eheytetään yhdyskuntarakennetta ja ohjataan asuntotuotantoa maankäytön ja kestävien liikkumismuotojen kannalta hyville sijainneille. Pyritään sijoittamaan myös merkittävät työpaikkakeskittymät alueille, joilla on hyvät liikenneyhteydet.
- Kehitetään pitkäjänteisesti kestävää liikennejärjestelmää, jonka pääpaino on joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn ja uusien liikennepalvelujen muodostama saumaton kokonaisuus
- Kestävän kaupunkikehityksen ohjelman kaupunkeja yhdistäviä kumppanuusverkostoja hyödynnetään ilmastoratkaisujen luomiseksi ja kestävästä liikkumisesta lisäämiseksi

Kaupunkiohjelma – nostoja linjauksista II/II

Välineiden uudistaminen ja vahvistaminen

- Kasvusopimuksia kaupunkien ja valtion välisenä menettelynä jatketaan. Sopimukset kohdentuvat suurille kaupunkiseuduille, kasvuvyöhykkeille tai kaupunkiverkostoille ja ne nimetään erikseen.
- MAL- ja kasvusopimukset laaditaan yhteistyö prosessissa niin, että niiden sisällöt tukevat toisiaan. Kasvusopimuksia viedään konkreettisempaan suuntaan. MAL-sopimusmenettelyn ulkopuolisten kaupunkiseutujen kanssa maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyviä teemoja voidaan sisällyttää osaksi kasvusopimusta silloin kun niillä on kytkentä kasvun edistämiseen tai elinkeinotoimintaan.
- [VN TEAS] Selvityksen pohjalta valmistellaan kaupunkien ja alueiden tarpeet huomioiden verkostoja tukevan aluekehittämisen instrumenttia. Verkostonstrumentilla voidaan tukea muun muassa temaattista yhteistyötä, alue- ja kaupunkikehittäjien kyvykkyyksiä ja kansallisten politiikkatavoitteiden toimeenpanoa.

Kansallinen kestävän kaupunkikehityksen ohjelma

KESTÄVÄ KASVU

Vähähiiliset kaupungit

- Vähähiilisyys
- Kiertotalous, resurssitehokkuus
- Kestävä ruokajärjestelmä, ravinnekierrot, lähiruoka
- Puurakentaminen
- Innovatiiviset kestävät julkiset hankinnat

Älykkäät kaupungit

- Liikenne ja kestävä liikkuminen
- Älykäs infra ja älykäs energia
- Älykkäät palvelut ja palveluketjut
- Digitalisaatio

KESTÄVÄ HYVINVOINTI

Sosiaalisesti kestävät kaupungit

- Segregation torjunta
- Eriarvoisuuden kaventaminen
- Yhteisöllisyys
- Edullinen asuminen
- Kotoutuminen
- Kulttuuri
- Turvallisuus

Terveelliset kaupungit

- Terveet sisä- ja ulkotilat
- Viheralueet ja virkistys, ekosysteemipalvelut, luontopohjaiset ratkaisut
- Esteettömyys

Polkuja kestäväään kaupunkiin

YHTEISTYÖN VOIMA

- Kaupungit, kunnat, valtio, kaupunkikehittäjät, kaupunkiverkostot, yritykset, tutkimus ja kansalaisyhteiskunta yhdessä
- Kumppanuusverkosto

HAASTEIDEN KIMPPUUN

- Tunnistetaan ohjelman pääteemoja yhdistävät haastekimput
- Tuodaan haastekimppujen ratkaisemisesta kiinnostuneet tahot yhteen

RATKAISUT JA KOKEILUT

- Kehitetään yhdessä jokaiseen haastekimppuun ratkaisuja
- Yhdessä oppiminen, oivallus ja oppien jakaminen
- Konkreettiset pilottihankkeet ja kilpailut

Virtuaalikortteli

Sparraus

100 kestävään kaupunkikehityksen tekoa

OHJELMAKOORDINAATTORI, OHJAUSRYHMÄ JA SEURANTA

Tulokset jakoon → kestavakaupunki.fi

MAL-verkosto 2018+

- Elinkeinonäkökulma - tehokas maankäytön suunnittelu ja sen yhteys taloudelliseen menestykseen. Esimerkkinä Tampereen ratikka – investointi, työpaikkoja ja taloudellisen kehityksen mahdollisuuksia
- E MALPE:ssa ei pelkästään työpaikka-alueita, vaan laajempia kaupunkiseudun kilpailukyvyn ja maankäytön välisiä yhteyksiä
- Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen – disruptiiviset innovaatiot ja kokeilut ilmastotoimien eteen.
- VAI jotain ihan muuta?

Kiitos

Hanna-Maria Urjankangas

hanna-maria.urjankangas@tem.fi